ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1, 10)

Περίοδος Δ΄ - Ἔτος ΙΘ΄ Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 854	Β΄ Στάσις τῶν Χαιρετισμῶν 29 Μαρτίου 2002	Συντάκτης † ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

Μήτηρ τοῦ ἀνεσπέρου Φωτὸς

«Χαῖρε, ἀστέρος ἀδύτου Μήτηρ· χαῖρε, αὐγὴ μυστικῆς ἡμέρας»
(Ἀκάθ. 1,1)

Τί σημαίνουν τὰ λόγια αὐτά; Ἔχουν βαθειὰ νοήματα. Ἂς προσπαθήσουμε νὰ τὰ ἐξηγήσουμε.

* * *

«Χαῖρε, ἀστέρος ἀδύτου Μήτηρ». Ὑπάρχουν, ἀγαπητοί μου, δύο φῶτα. Τὸ ἕνα εἶνε τὸ **ὑλικὸ φῶς**. Τί εἶνε τὸ ὑλικὸ φῶς; Εἶνε ἕνα μυστήριο. Ὁ Θεὸς δημιούργησε καὶ τὸ φῶς καὶ τὸν ἥλιο ὡς πηγὴ τοῦ ὑλικοῦ φωτός. Τὸ φῶς αὐτὸ τοῦ ἡλίου φωτίζει καὶ θερμαίνει ὅλη τὴ γῆ. Ὅπως λένε οἱ ἀστρονόμοι, ὁ ἥλιος δὲν εἶνε μικρός· φαίνεται μικρὸς λόγῳ τῆς μεγάλης ἀποστάσεώς. Εἶνε —μετρῆστε— ἕνα ἑκατομμύριο τριακόσες φορὲς μεγαλύτερος ἀπὸ τὴ γῆ.

Τὸ σπουδαῖο ποιό εἶνε; Ὅτι ἡ θέσι ποὺ βρίσκεται εἶνε ὅ,τι χρειάζεται. Ἐὰν ὑποθέσουμε, ὅτι ὁ Θεὸς διέτασσε τὸν ἥλιο ν' ἀπομακρυνθῇ, ἡ γῆ θὰ γέμιζε ἀπὸ παγετῶνες καὶ δὲ' θὰ μποροῦσε νὰ ζήση ἐπάνω της ἄνθρωπος. Ἂν πάλι ὁ ἥλιος πλησίαζε, τότε θὰ ἐκαίοντο τὰ πάντα. Ὅλα ἐν σοφίᾳ τὰ ἔκανε ὁ Κύριος.

Τὸ δὲ ἀκόμα σπουδαιότερο εἶνε, ὅτι ὁ ἥλιος μᾶς φωτίζει δωρεάν. Ὦ ἀχάριστε ἄνθρωπε· ἂν δὲν πληρώσῃς τὴ Δ.Ε.Η., σοῦ κόβει τὸ ρεῦμα, δὲν κάνει ἔλεος. Κι ἀπὸ τοὺς ναοὺς ἀκόμα εἰσπράττει τὰ χρήματα στὸ ἀκέραιο. Παλαιότερα, ποὺ ὑπῆρχαν εὐσεβεῖς κυβερνῆται, τὸ ρεῦμα γιὰ τὶς ἐκκλησίες ἦτο δωρεάν. Τώρα ἡ Δ.Ε.Η. «δὲν ἀνάβει ἕνα κερί». Καὶ ὑπάρχουν πάμπτωχοι ποὺ δὲν ἔχουν νὰ πληρώνουν τὸ ἠλεκτρικό. Δωρεὰν λοιπὸν ὁ φωτισμός τοῦ ἡλίου, ἀλλ' ἐμεῖς ἀχάριστοι. Δυστυχῶς, φῶς δωρεάν, νερὸ δωρεάν, ἀέρας δωρεάν, ὅλα δωρεάν, καὶ ἕνα εὐχαριστῶ δὲ' λέει ὁ ἄνθρωπος στὸ Θεό. Μέσ' στὸ στόμα ἔχει τὴ μπουκιά, καὶ τὸ Χριστὸ βλαστημάει!

Λοιπὸν ὁ ἥλιος δὲν στερεῖ τὴ γῆ ἀπὸ τὶς ἀκτῖνες του, δὲν σβήνει. Καὶ ἔτσι εἶνε μία εἰκόνα ἑνὸς ἄλλου φωτός. Τὸ δὲ ἄλλο αὐτὸ φῶς εἶνε **τὸ πνευματικὸ φῶς**. Μικρὰ πνευματικὰ φῶτα εἶνε καὶ οἱ ἄνθρωποι, μὲ τὶς λάμψεις τῆς διανοίας των. Καὶ στὴν παλαιὰ ἐποχὴ ὑπῆρχαν τέτοια φῶτα· οἱ προφῆται ἢ ἄλλοι μεγάλοι ἄνδρες καὶ φιλόσοφοι ὅπως ὁ Σωκράτης, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Πλάτων... Καὶ μέχρι σήμερα ὑπάρχουν τέτοιες διάνοιες, ποὺ μελετοῦν συνεχῶς καὶ ἀνακαλύπτουν θαυμαστὰ πράγματα τῆς φύσεως. Τὰ περισσότερα ὅμως θαυμάσια εἶνε στὸν ἴδιο τὸν ἄνθρωπο, στὸ ἔξοχο τοῦτο δημιούργημα. Ὦ Θεέ μου, «*ἐθαυμαστώθη ἡ γνῶσίς σου ἐξ ἐμοῦ*», λέει ὁ ψαλμῳδός (Ψαλμ. 138,6). «*Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, καὶ οὐδείς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ὕμνον τῶν θαυμασίων σου*», λέει ἡ Ἐκκλησία. Αὐτός εἶνε ὁ ἄνθρωπος! Διαστημόπλοιο εἶνε ἡ σκέψι του· φτάνει ἀστραπιαίως μέχρι Κωνσταντινουπόλεως, μέχρι Αὐστραλίας, παντοῦ.

Ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου εἶνε φῶς. Ἀλλὰ δὲν ἔχει πάντοτε τὴν φωτεινότητα. Ἔρχονται καὶ στιγμὲς ποὺ σκοτίζεται καὶ σφάλλει. Ὑπάρχουν πολλοὶ καὶ μεγάλοι ἐπιστήμονες, ὅπως ὁ Ἀϊνστάϊν καὶ ἄλλοι· αὐτοὶ ὅμως ἐν συγκρίσει μὲ ἕνα ἄλλο φῶς, ἀνέσπερο φῶς, τί εἶνε; Μικρὰ φῶτα, πυγολαμπίδες. Ὅπως λέει ἕνας σύγχρονος ποιητής μας, ὁ Βερίτης, «ἦταν φῶτα, χίλια φῶτα, μὰ δὲν ἦτανε τὸ Φῶς»! Χίλια φῶτα, ἀλλὰ μικρά, ἐλάχιστα. Ὁ δὲ Σωκράτης μὲ ἐπίγνωσι παρεδέχετο· Ἕνα γνωρίζω καλῶς, «*ὅτι οὐδὲν οἶδα*», ὅτι δὲν γνωρίζω τίποτα. Ἀλλὰ ποιός εἶνε τὰ ἀνέσπερο φῶς;

Ὁ Χριστὸς εἶνε τὸ ἀνέσπερο φῶς, ὁ ἄδυτος ἥλιος! Διότι ὁ φυσικὸς ἥλιος θὰ σβήση μιὰ μέρα· καὶ ἐπιστημονικῶς ἀποδεικνύεται αὐτό. Καὶ ὅλα τὰ ἀστέρια μιὰ μέρα θὰ σβήσουν. Ἕνας ἀστὴρ ὅμως, ὁ Χριστός, ἐκεῖνος τὸν

ὁποῖον ἔφερε στὸν κόσμο ἡ Παναγία, θὰ εἶνε φῶς ἀνέσπερο, ἀστέριποὺ δὲν θὰ δύσῃ ποτέ. Γι' αὐτὸ ὁ ποιητὴς σήμερα λέει στὴν ὑπεραγία Θεοτόκο· «*Χαῖρε, ἀστέρος ἀδύτου Μήτηρ*». Ὅλα στὸ Χριστὸ εἶνε φῶς. Φῶς ἡ διδασκαλία τού, φῶς τὰ θαύματά του, φῶς τὰ σεπτὰ πάθη του —ὅπως θ' ἀκούσουμε τὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα· «*Τὰ πάθη τὰ σεπτὰ ἡ παροῦσα ἡμέρα ὡς φῶτα σωστικὰ ἀνατέλλει τῷ κόσμῳ*»—, φῶς ὅλη ἡ ζωή του, ὁ σταυρὸς καὶ πρὸ πάντων ἡ ἀνάστασίς του κατὰ τὴν ὁποίαν ψάλλουμε· «*Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός...*».

Μέσα στὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ ζοῦμε τώρα. Καὶ αὐτὸ τὸ φῶς δημιούργησε μία νέα κατάστασι. Προηγουμένως ὁ κόσμος ἦταν στὸ σκοτάδι καὶ δὲν ἔβλεπε. Καὶ ὁ Πλάτων λέει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος μοιάζει μὲ κάποιον ποὺ βρίσκεται μέσα σὲ μιὰ σπηλιὰ καὶ μόλις διακρίνει μακριὰ τὸ φέγγος, τὴν αὐγή, τὴ χαραυγὴ μιᾶς λαμπρᾶς ἡμέρας. Γι' αὐτὴ τὴν ἡμέρα λέει ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος·

«Χαῖρε, αὐγὴ μυστικῆς ἡμέρας». Αὐγὴ εἶνε τὸ ξημέρωμα, τὸ γλυκοχάραμα. Ἀνεβῆτε τὸ πρωῒ ψηλὰ στὰ ὄρη, ἐπάνω στὴν κορυφὴ τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Εἶνε θαυμάσιο νὰ βλέπῃς ἀπὸ ἐκεῖ τὸν ἥλιο νὰ ἀνατέλλῃ. Ἔτσι ἀρχίζει ἡ ἡμέρα. Εἶνε τὸ ὡραιότερο θέαμα.

Ἀλλὰ ὡραιότερο εἶνε τὸ πνευματικὸ χλυκοχάραμα· ὅταν δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος πιστεύσῃ στὸ Χριστὸ καὶ ἀκολουθήσῃ τὸ δρόμο τοῦ Χριστοῦ. Τότε ἀρχίζει γι' αὐτὸν μιὰ νέα ἡμέρα, ἡ «*μυστικὴ ἡμέρα*», ἡ ὄντως νέα περίοδος τῆς ζωῆς του.

Ὁ Θεὸς δημιούργησε τὸν κόσμο μέσα σὲ ἕξι ἡμέρες, τὴν δὲ ἑβδόμη ἡμέρα ἔπαυσε νὰ δημιουργῇ καὶ ἀνεπαύθη ἀπὸ τὰ ἔργα του (βλ. Γέν. 2,3). Ὅλη αὐτὴ ἡ μεγάλη χρονικὴ περίοδος, ποὺ ἄρχισε ὅταν ἀνεπαύθη ὁ Θεὸς καὶ θὰ τελειώσῃ ὅταν ἔλθῃ πάλι νὰ κρίνῃ «*ζῶντας καὶ νεκρούς*» (Σύμβ. πίστ.), μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς μία ἡμέρα, ὡς συνέχεια τῆς ἑβδόμης ἡμέρας. Μετὰ δὲ τὴ δευτέρα παρουσία θ' ἀρχίσῃ μία ἄλλη ἡμέρα, ἡ ὀγδόη λεγομένη ἡμέρα, ἡ ἀτελεύτητος περίοδος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ὀγδόη ἡμέρα τὴ χαρακτηρίζουν οἱ πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴ εἶνε ἡ «*μυστικὴ ἡμέρα*», ποὺ λέει ἐδῶ ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος.

Ὁ Χριστὸς μὲ τὴν ἔλευσί του στὸν κόσμο ἔφερε ἕνα νέο εἶδος ζωῆς. Ἐκεῖνος εἶνε ὁ νοητὸς ἥλιος ποὺ μὲ τὴν ἀνατολή του ἔφερε τὴ νέα ἡμέρα. Ἡμέρα ὄχι φυσική, σὰν αὐτὴ ποὺ ἀντικρύζουν οἱ ἄνθρωποι κάθε πρωῒ μὲ τὰ φυσικὰ μάτια, ὄχι ἡμέρα ποὺ διαρκεῖ ὡρισμένες ὧρες. Ἡ ἡμέρα αὐτὴ τοῦ Χριστοῦ εἶνε μυστική, δηλαδὴ πνευματική, καὶ ἀτελεύτητος. Τὴ βλέπουν καὶ τὴν ἀπολαμβάνουν μόνο ὅσοι ἔχουν πνευματικὰ μάτια, μόνο ὅσοι ἔχουν μυστικὴ ὅρασι. Μὲ τὸ Χριστὸ λοιπὸν ἄρχισε ἡ νέα ἡμέρα, ἡ νέα περίοδος τῆς ζωῆς γιὰ τὸν κόσμο. Καὶ ὅπως τῆς φυσικῆς ἡμέρας προηγεῖται ἡ αὐγή, κατὰ παρόμοιο τρόπο καὶ τῆς μυστικῆς ἡμέρας τοῦ Χριστοῦ προηγεῖται ἡ Παναγία. Γι' αὐτὸ ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος λέει, ὅτι ἡ Θεοτόκος εἶνε ἡ μητέρα τοῦ «*ἄδύτου ἀστέρος*», τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ «*αὐγὴ μυστικῆς ἡμέρας*», ἡ πρώτη ἀναγγελία, τὸ πρῶτο μήνυμα, ὅτι ἀρχίζει νέα περίοδος ζωῆς γιὰ ὅλο τὸν κόσμο, ὅτι ἀρχίζει ἡ αἰωνία καὶ ἀτελεύτητος βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ἡ λαμπρὰ αὐτὴ ἡμέρα, γιὰ τὴν ὁποία ὁμιλεῖ καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος (βλ. Α΄ Θεσ. 5,8 κ.ἀ.), ἀρχίζει ἀπ' ἐδῶ μὲ τὴ χριστιανικὴ ζωή. Γιὰ νὰ μετάσχουμε τότε στὴ μυστικὴ ἐκείνη ἡμέρα, ὀφείλουμε νὰ ζήσουμε ἐδῶ μία ἀνωτέρα ζωή. Τὸ ζῆν ἔχει τρεῖς κατηγορίες. Πρῶτον τὸ ζῆν ὡς σάρκα, ποὺ τὸ ἔχουν καὶ τὰ ζῷα. Δεύτερον τὸ «*εὖ ζῆν*», ποὺ τὸ διδάσκουν στὰ σχολεῖα οἱ διδάσκαλοι καὶ καθηγηταί. Παραπάνω ὅμως ἀπ' ὅλα τὸ «*ἐν Χριστῷ ζῆν*» (Β΄ Τιμ. 3,12).

* * *

Εἴθε, ἀγαπητοί μου, τὰ λίγα αὐτὰ λόγια ἐπὶ τοῦ χαιρετισμοῦ «*Χαῖρε, ἀστέρος ἀδύτου Μήτηρ· χαῖρε, αὐγὴ μυστικῆς ἡμέρας*», νὰ ρίξουν λίγες ἀκτῖνες φωτὸς στὶς ψυχές μας, ὥστε νὰ μὴ ζοῦμε πλέον στὸ σκοτάδι.

Ἕνας μεγάλος πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἔκανε μία σπουδαία προσευχή. (Εἶνε ὁ ἅγιος ποὺ θὰ ἑορτάσουμε τὴν προσεχῆ Κυριακή. Ἡ δευτέρα Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν εἶνε ἀφιερωμένη στὴ μνήμη τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀνδρός, ὁ ὁποῖος ἔζησε τὸν τελευταῖο αἰῶνα τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἀγωνίστηκε ἐναντίον τοῦ πάπα· ἦταν σοφὸς καὶ ἔγραψε σπουδαῖα συγγράμματα). Ἡ προσευχὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ποιά ἦτανε; Ἀκοῦστε τὴν προσευχὴ ἑνὸς ἁγίου· «*Κύριε, φώτισόν μου τὸ σκότος*».

«*Κύριε, φώτισόν μου τὸ σκότος*». Μ' αὐτὴ τὴ φωνή; μ' αὐτὴ τὴν σπουδαιοτάτη προσευχή, τελειώνω κ' ἐγώ. Νὰ προσευχηθοῦμε ἀπόψε, ὁ Θεὸς ν' ἀνοίξῃ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας, νὰ βλέπουμε τὸ ἀνέσπερο φῶς. Τὸ δὲ ἀνέσπερο φῶς εἶνε ὁ Χριστός· ὄν, παῖδες Ἑλλήνων, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

† ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

Ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία, ἡ ὁποία εἶγινε στὸν Ἱ. ναὸ Ἁγίου Παντελεήμονος Φλωρίνης τὴν 25-3-1984. Καταγραφή, συντμησις καὶ μικρὰ ἀναπλήρωσις 29-3-2002